

HERALDISK TIDSSKRIFT

BIND 1 • NR 10 • 1964

Granskurorna
Av Ahti Hammar

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

Heraldisk Selskab • Heraldinen Seura • Skjaldfræðafélagið

Heraldisk Selskap • Heraldiska Sällskapet

Granskurorna

Av Ahti Hammar

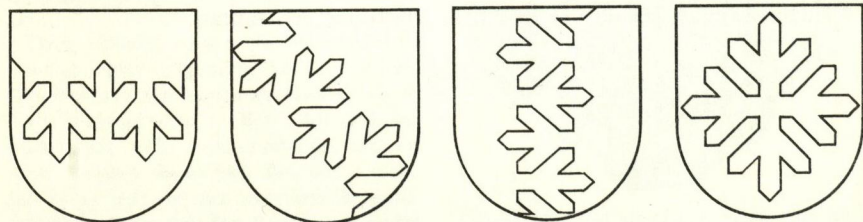
TORSTEN G. Aminoffs artikel i Heraldisk Tidskrift 8/359 (1963) om *granskuran* och dess senare tillkomna konkurrent med samma namn är så uttömmande, att något väsentligt icke kan tilläggas. För Nilsjö kommun har konstnär Olof Eriksson skapat en korsform av fyra grankvistar stiliserade enligt samma princip som von Numers' skura (fig. 1 D). Ett dylikt kors av grankvistar har von Numers också komponerat in i kedjan för Finlands Vita Ros' storkors i stället för länkarna med hakkorset vilka avlägsnats.

Den nya granskuran — i fortsättningen för tydlighetens skull benämnd »granträdsskuran» — uppträdde på arenan redan vid den tidpunkt då lagen om kommuners rätt att föra vapen år 1949 blev stadfäst i Finland. Redan då skapades förslag till kommunvapen med samma naturalistiska tendenser som granträdsskuran representerar. Skogar, stugor, åkrar, ängar och dylika om landskapsmåleri påminnande och som sådana avsedda »vapen» såg då dagens ljus. Men de försvann, troligen på grund av att vederbörande upptäckte att de inte fyllde heraldikens krav.

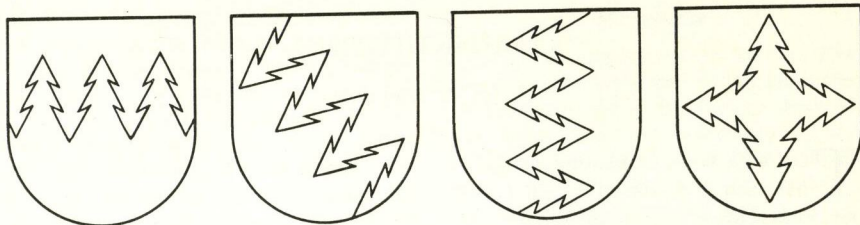
Granträdsskuran visade sig emellertid vara seglivad och åtminstone från år 1953 har den titt och tätt förekommit i vapentävlingar och år 1956 kom den t.o.m. så långt upp på skalan, att den hamnade bland prisbelönade förslag. Faran avvärdades dock för den gången.

Till följd av många samverkande, fatala omständigheter passerade granträdsskuran år 1959 dock opåtalad genom alla officiella granskningar, hamnade hos Statens heraldiska kommission — och godkändes! Vi som arbeta på att hålla den finska heraldiken på möjligast hög nivå, trodde på grund av muntligt meddelande, att det också i detta fall var fråga om den von Numerska skuran. Då sedan sanningen kom fram, blev det en kalldusch för oss: man hade stadfäst ett landskap i ett finskt kommunvapen! Bland gemene man och självfallet då även bland kommunalfullmäktige var granträdsskuran populär. Den återgav ju förträffligt socknens ståtliga granskog och det var huvudsaken.

I ovannämnda nummer av HT (8/360) har Holger Tillisch ventilerat frågan om granträdsskuran och skuror i allmänhet. Det förefaller emellertid

1. Medelst »granskura» delad, styckad och kluven sköld samt kors bildat av 4 tre-greniga grankvistar. (Ett dylikt kors av guld i svart fält är vapnet för Nilsjö kommun).

2. Samma delningar som i fig. 1, men medelst »granträdsskura». Endast horisontalt använd motsvarar skuran sin benämning.

som om författaren icke vore helt konsekvent vid sitt försök att bevisa granträdsskurans heraldiska lämplighet. Han har inte beaktat det som redan Torsten G. Aminoff påvisat, nämligen att skuran blott i horisontalställning motsvarar sin benämning. Holger Tillisch har åskådliggjort molnskurans och klöverskurans stilsiterade på olika sätt. De äro alla riktiga, överensstämmer med beskrivningen och kan användas i alla ställningar. Det hade varit mera logiskt att jämföra *lindskuran* i detta fall och återge utvecklingen från lindbladet till lindträdet i sin helhet, alltså den närmast stående parallellen till gran-skura—granträdsskura. Måne inte resultatet gjort författaren betänksam?

Den svenske heraldikern A. Berghman presenterar i sin bok »Heraldiskt vademecum» trettioen skuror och deras svenska benämningar. Om vi till dessa fogar von Numers' granskura, så behöver den nu levande heraldiken knappast några fler.

Sedan ovananförda skrivits, har häf-

tet n:o 9 av Heraldisk Tidskrift hunnit utkomma innehållande bl. a. Hans Krag's artikel (p. 391) som berör samma spörsmål. Med flertalet heraldiker delar han uppfattningen om granträdsskurans olämplighet. Däremot måste man nog anse, att han i fråga om sin profilt teori går för långt och företräder något som man skulle vilja karakterisera som en individuellt betonad idéassociation. I Pudasjärvis sköld, som f. ö. blott har tinkturerna guld och svart, har använts en *symbol* för barrskogen, icke avbildats en sådan. Ifall vapenkonstnären skulle ha delat fältet med en rak skura, då hade väl i Hans Krag's ögon björnen vandrät på en vidsträckt slätt där land och himmel möts vid horisonten. En sköld, delad av blått och silver vore följaktligen ett hav! Örestads vapen (HT 7/311) är i heraldiskt hänseende fullt acceptabelt och långt bättre än månget annat som kommit till under senaste tid. Hur sedan envar ser det hela, är beroende på personlig uppfattning och fantasi.

[DA] Dette materiale er beskyttet af ophavsret. Det kan downloades, lagres og udskrives til personlig brug og til ikke-kommerciel brug i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbejdning, tilgængeliggørelse samt fremstilling af kopier er ellers kun tilladt i det omfang, der følger af lov eller aftale.

[NO] Dette materialet er beskyttet av opphavsrett. Det kan lastes ned, lagres og skrives ut for personlig bruk og for ikke-kommersiell bruk i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbeidning, tilgjengeliggjøring og fremstilling av kopier er ellers bare tillatt i den grad som følger av lov eller avtale.

[SV] Detta material är skyddat av upphovsrätt. Det får laddas ned, sparas och skrivas ut för enskilt bruk samt för icke-kommersiellt bruk i samband med undervisning och forskning. Bearbetning, tillgängliggörande samt framställning av kopior är i övrigt bara tillåtet i den utsträckning som följer av lag eller avtal.

[EN] This material is protected by copyright. It may be downloaded, saved and printed for personal use and for non-commercial use in connection with teaching and research. Altering, making it available or producing copies is otherwise only permitted to the extent that follows from law or contract.